

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Librorum De Re Diplomatica Supplementum

Mabillon, Johannes

Luteciae-Parisiorum, 1704

In Supplementum Librorum De Re Diplomatica Praefatio.

urn:nbn:de:gbv:45:1-3159

I N
 SUPPLEMENTUM
 LIBRORUM
 DE RE DIPLOMATICA
 PRÆFATIO.

NON una tantum ratione expectationem meam fefellit Operis de re Diplomatica successus. Principio, cum hoc Opus aggressus sum, vix in animum inducere poteram, fore ut aliquando imprimeretur, ob varias scilicet difficultates, quas ejusmodi argumenti qualitas ingerebat: at, vixdum utcumque elaboratum erat, cum præter spem, Deo favente, his sublatis incommodis mira successit facilitas, Operis editionem flagitantibus iis ipsis, quos in primis ei contrarios & repugnantes futuros suspicabar; nec expensas, haud sane levissimas, refugientibus, immo ultro offerentibus Bibliopolis, quos dubii lucri periculum ab hoc proposito avertere debere videbatur.

His accessit publicus in editum Opus favor, qualem nec sperare poteram; immo, quod magis mirere, ingenua gratulatio illius ipsius, quem hoc in Opere præ ceteris refellere institueram. Nemo nescit hunc esse R. P. Danielem Papebrochium, eruditissimum Soc. Jesu presbyterum, cujus regulas, quas ad vera diplomata à falsis secernenda in Propylæo ad secundum tomum Aprilis proposuerat, in libris de re Diplomatica excutiendas & refellendas susceperam, nulla ejus impugnandi prurigine, sed in primis vindicandi archivi Dionysiani causa, cujus *estimationem*, ut ejus verbis utar, *lassisse videbatur, secutus Launoii judicium*. Enimvero, lectis hac de re commentariis nostris, vir candidus ac sinceri amans, scriptis ad me litteris significavit, se regulis à me præstitutis manus dare, iis revocatis, quas ipse excogitaverat; fecitque mihi potestatem utendi pro libito iis litteris, quas ad me hac de re scribebat. Eas tamen ad hoc usque tempus penes me retinui, ne viri cordati civilitate & facilitate præmature abuti viderer. At cum nuperrime sese obtulisset occasio, eas in tomo primo nostrorum Annalium vulgare visum est; easdemque in hoc Supplemento denuo, ut in loco, exhibendas putavi, non magis ad Operis nostri, quam ad sinceri

ejus animi commendationem. Nam quo rarior, in viris præsertim litteratis, eo laude dignior est ingenua, nec extorta proprii errati confessio.

Jam vero cum paucissima, & fere nulla superessent hujus Operis exemplaria, nec præsentium temporum status, ut novis committeretur typis, facile pati videretur; unus ex celebrioribus Hollandiæ bibliopolis Franciscus Halma me admonuit, se ad novam illam editionem omnino comparatum esse, si modo correctiones & additiones meas ei communicare vellem; novæque istius editionis præclarum specimen ad me misit. Id ubi intellexit illustrissimus Abbas Bignonius, qui rei litterariæ, ut est omni-gena eruditione præditus, sub illustrissimi Cancellarii auctoritate curam habet; novam illam editionem apud externos fieri haud passus, eam hac in urbe Parisiaca fieri satius duxit, ob idque amplissimum Carolo Robustello Bibliopolæ nostro privilegium concedendum curavit, ut quam primum novam hanc editionem aggrediretur.

Verum, rebus in tota Europa omnino turbatis, cum liberi commercii restituendi non ita prompta spes affulgeret, in opportunius tempus dilata editio est. Interim flagitantibus amicis meis, ut saltem ejus Supplementum, quod typis paratum me habere sciebant, in antecessum proferrem in lucem; obtemperandum existimavi, ut, qui jam prioris editionis exemplaria habent, seorsim hoc Supplementum comparare possint. In eo autem variæ continentur observationes, quæ post primam editionem mihi aliud agenti occurrerunt; nova item Specimina veterum authenticorum, quæ postmodum recuperavi: in quibus principem locum obtinet Charta Plenariæ-securitatis, principatu Justiniani imperatoris edita, quam cum interlineari lectione in æs incisam nobis communicari voluit ex Bibliotheca Regia illustrissimus abbas Camillus Tellerius *de Louvois*, ejusdem Bibliothecæ præfectus.

Hæc Specimina subsequenter variæ formulæ veterum diplomatum & instrumentorum ad faciendam fidem regulis à me præstitutis: in quibus primas tenent antiquissimæ Formulæ Andegavenses, à nobis olim repertæ in monasterio Weingartensi apud Suevos. Etsi enim hæ Formulæ jam à me editæ sint in tomo quarto Analectorum; sane tam belle congruunt Observationibus nostris diplomaticis, ut hoc in Supplemento locum eis dare visum fuerit: maxime quod Marculfianis, si non antiquiores, saltem haud multum posteriores sint, utpote Childeberti regis principatu collectæ, primi vel tertii, ut suo loco videbimus; & quod multa contineant ad præscos Francorum mores illustrandos. His succedent alia vetera monumenta, quorum indicem huic præfationi subjeci: in quibus postremum locum obtinebunt authenticæ litteræ, quæ regni STUARTORUM stirpis, in majori Britannia regnantis, veram ac legitimam originem demonstrant, in frequenti eruditorum confesso apud nos inspectæ, diligenter examinata, ac publico eorundem testimonio approbata: quibus nihil luculentius efficaciusve ad refellenda eorum commenta, qui sequiorem de regni & inclytæ illius stirpis origine opinionem in vulgus sparserant.

Ceterum nemo existimet, me intactam prorsus reliquisse primam Operis nostri editionem, immo vero multa in ea novis præfidiis auxi & confirmavi; non pauca etiam correxi & emendavi, tum ex meis, tum ex amicorum observationibus, salva tamen auctoritate eorum archetyporum,
quibus

quibus usus eram ad veri & falsi regulas indagandas. Absit enim vero à me ea confidentia, ut nihil in tam vasto Opere correctione dignum à me admissum putem, vel nihil ex eo mutare velim, quod multis ante annis non sensissem modo, verum etiam approbassem. Sane ut longe me ab illius artis perfectione abesse sentio, ita non sustineo errata dissimulare mea in illo Opere, quod ad rei litterariæ utilitatem componere aggressus sum; vel studiosos fraudare novis inventis, quæ ad illustrandam hanc artem possint conducere. Certe *supervacuum foret in studiis labor, si nihil liceret melius invenire præteritis*. Quantum vero à prima nostri Operis editione profecerim, probabit secunda ejus editio, si eam aliquando, rebus tandem ferenatis, obtinere mereatur.

Optandum esset, ut ad absolutam rei Diplomaticæ commentationem novum opus ederetur de diplomatibus & chartis, quæ à tempore sancti Ludovici ad nostrum usque sæculum conditæ sunt. Verum hunc laborem, sane difficilem & fere immensum, nec patitur affecta hæc mea ætas, nec otium, quod aliis scriptis, non minus forte utilibus, & proposito meo magis congruis impendere debeo. Huic autem labori eo lubentius superfedeo, quod à clarissimo viro, in rebus cancellariæ maxime versato, occupatum sit istud argumentum, cujus specimen vir humanissimus mecum olim communicare dignatus est. At vereor, ut ejus occupationes & valetudo pati possint, ut id exsequatur.

Antequam ulterius progrediar, exhibenda est R. P. Danielis Papebrochii mox laudata epistola ad me scripta, quæ Parisios anno MDC LXXXIII. perlata est, dum Germaniæ bibliothecas perlustrarem. Sic autem habet.

Tandem Parisios pervenit sarcina, cui ante menses aliquot commiseram vitam sancti Gerardi Broniensis, petitam à reverentia vestra: quam licet audiam nunc peregrinari, postquam tamen utcumque evolvi Opus vestrum de re Diplomatica, non possum tamen celare fructum, quem inde retuli. Fructus autem hic est, quod mihi in mea de eodem argumento octo foliorum lucubratiuncula, nihil jam amplius placeat, nisi hoc unum, quod tam præclaro Operi & omnibus numeris absoluto, occasionem dederit. Idque his ipsis fere verbis profitebor in præfatione ad Conatum meum chronico-historicum de Romanis pontificibus, qui cras ad prælum dabitur. Quod facere nolui, priusquam ex vestro libro notassem, quid corrigere circa ipsorum bullas deberem, ad restituendam San-Dionysiano archivio estimationem suam, quam lassisse videor, secutus Launoii judicium. Ceterum non possum satis mirari, quomodo res tanta à vobis potuerit tam brevi tempore confici, quantulum ab edito Aprili nostro ad annum millesimum sexcentimum octogesimum primum fluxit. In uno alterove puncto non videor satis fuisse intellectus, vel potius ipse locutus obscurius. Nam neque absolute dicere volui, In nomine Patris & Filii, inchoari omnia Caroli & decessorum regum diplomata; sed ea solum, quæ invocationem habent; aliud scilicet nihil tunc curans, quam ut ab antiquioribus, quale pretendebatur esse Horreense, amolirer invocationem sanctæ & individua Trinitatis. Secundo nec per somnium quidem cogitavi negare usum diuturniorem Ægyptiæ papyri, jam pridem persuasus, chartam lineam à Gallis & Belgis, ipsisque Germanis, non alia ex causa vocari papier, quam quia Ægyptiæ papyro successerit. Lineam autem sciebam recentioris esse inventionis: sed illam posse vocari escorce d'arbre, & à Doubleto sic vocari, peregrinum valde mihi accidit. Verum quid hæc

ad tam multa, in quibus me recte accusat & corrigit reverentia vestra? cui hoc nomine magis quam unquam antea obligor: tantum abest ut quidquam egre feram. Initio quidem lectionis, fateor, patiebar humanum aliquid: sed mox ita me rapuit ex utilissimo, solidissimeque tractato argumento proveniens oblectatio, & gratus emicantis ubique veritatis fulgor, cum admiratione tot rerum hæcenus mihi ignotarum, ut continere me non potuerim, quin reperti boni participem statim facerem socium meum patrem Baertium. Tu porro, quoties res tulerit, audacter testare, quam totus in tuam sententiam iverim, meque, ut facis, perge diligere, qui quod doctus non sum, doceri saltem cupio.

Hæcenus viri modestissimi & eruditissimi epistola, Antuerpiæ die XX. Julii, anno M DC LXXXIII. scripta, statim atque ad ejus manus Opus nostrum recens impressum pervenerat.

Ceterum quæcumque hæcenus, sive in libris sex de re Diplomatica, sive in hoc Supplemento à me dicta sunt, non sic accipi velim, ut jam pridem monui, quasi in omnibus veritatem penitus me assecutum putem. Sunt in omnibus rebus certa & indubitata, sunt dubia quædam. Quæ mihi certa & explorata visa sunt, affirmate dixi; quæ dubia & veri similia, dubitanter.

Hæc admonitio maxime locum habet in assignandis ac definiendis regni annis regum Francorum primæ stirpis, conciliandisque cum annis vulgaris æræ christianæ. His illustrandis operam non mediocrem me adhibuisse non diffiteor: at scopum in omnibus præcise me attigisse polliceri nolim. Satis mihi fuerit præter-propter in quibusdam verum calculum attigisse. Si quis certiora doceat, quod amicum quemdam meum, virum, si quis alius, ad ejusmodi calculos idoneum, meditari intelligo; si quis, inquam, sive ille, seu quivis alius, certiora doceat, ultro ac perlibenter ea amplectar, & refellere sine pertinacia, & refelli sine iracundia paratus. Si quis autem rixas & contentiones persequi & ingerere amet, nihil responsi à me expectet. Ut enim ab ejusmodi cavillationibus semper abhorruit animus; ita, nunc maxime, histicis confici puderet reliquum hoc ætatis meæ ac temporis, quod melioribus studiis occupari decet.

